

Total No. of Printed Pages—4

5 SEM TDC DSE COM (CBCS) 501 (GR-II)

2 0 2 5

(Nov/Dec)

COMMERCE

(Discipline Specific Elective)

(For Honours/Non-Honours)

Paper : DSE-501 (Group—II)

(Industrial Relations)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়াসমূহৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following as directed :

(a) শ্রম আইনৰ বিষয়সমূহ ভাৰতীয় সংবিধানৰ তালিকা III
(Concurrent List)ৰ অন্তৰ্ভুক্ত।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

The matters related to labour laws are covered in List III (Concurrent List) of the Constitution of India.

(Write True or False)

(2)

(b) সামাজিক সম্বন্ধ যেনে, উদ্যোগ আৰু সমাজৰ মাজৰ সম্বন্ধ উদ্যোগিক সম্বন্ধ। (শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

Industrial Relations also include community or public relations, i.e., relations between industry and society.

(Write True or False)

(c) উদ্যোগিক সম্বন্ধৰ গান্ধীজীৰ ভাৱধাৰা প্ৰতিষ্ঠিত হৈছে মৌলিক নীতিব _____ আৰু _____ ওপৰত।

(খালী ঠাইবোৰ পূৰ কৰা)

Gandhian approach to Industrial Relations is based on fundamental principles of _____ and _____.

(Fill in the blanks)

(d) উদ্যোগিক সম্বন্ধৰ পৰিস্থিতিসমূহ শ্ৰম আৰু নিয়োগ মন্ত্ৰণালয়ৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত। (শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

The Ministry of Labour and Employment looks after the Industrial Relations situations in the country.

(Write True or False)

(e) উদ্যোগিক সম্বন্ধৰ পদ্ধতিগত দৃষ্টিভঙ্গী কোনে আগবঢ়াইছিল ?

Who developed the systems approach to Industrial Relations?

(f) কৰ্মচাৰী আৰু গ্ৰাহকৰ সম্পৰ্ক উদ্যোগিক সম্বন্ধৰ পৰিসীমাৰ অন্তৰ্গত নহয়। (শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

The scope of Industrial Relations does not include employee and customer relations.

(Write True or False)

(3)

(g) INTUC _____ চনত গঠিত হৈছিল।

(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

INTUC was formed in the year _____.

(Fill in the blank)

(h) Labour Bureau, Shimlaৰ মতে মজুৰি আৰু ভাত্তা উদ্যোগিক বিবাদৰ এটা মুখ্য কাৰণ।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

According to Labour Bureau, Shimla, wages and allowances are one of the main causes of industrial disputes.

(Write True or False)

2. চমু টোকা লিখা :

4×4=16

Write short notes on :

(a) কনচিলিয়েশ্বন / Conciliation

(b) অনিয়মমাফিক ধৰ্মঘট / Unjustified strike

(c) ৰিন-ৰিন নিগ'চিয়েশ্বন / Win-win negotiation

(d) ভোক হৰতাল / Hunger strike

3. (a) 'গোলকীয়কৰণৰ পৰৱৰ্তী অৱস্থাত ভাৰতৰ উদ্যোগিক সম্বন্ধ'ৰ ব্যাখ্যামূলক টোকা লিখা।

14

Write an explanatory note on 'Industrial Relations in India in post-globalization era'.

অথবা / Or

(b) উদ্যোগিক সম্বন্ধৰ সূত্রসমূহৰ বিশ্লেষণাত্মক ব্যাখ্যা কৰা।

Discuss critically the theories of Industrial Relations.

(4)

4. (a) ঔদ্যোগিক সম্বন্ধ পৰিচালনা কৰাত ৰাষ্ট্ৰৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা। 14
Explain the role of the State in managing Industrial Relations.

অথবা / Or

- (b) 'চৰকাৰৰ নীতিসমূহ আৰু ঔদ্যোগিক সম্বন্ধ'ৰ ওপৰত এটি চমু টোকা লিখা।
Write a brief note on 'Government Policies and Industrial Relations'.

5. (a) ঔদ্যোগিক মতানৈক্যৰ কাৰণ আৰু ফলাফলসমূহ আলোচনা কৰা। 14
Discuss the causes and consequences of industrial conflicts.

অথবা / Or

- (b) বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ ধৰ্মঘটৰ বিষয়ে বিতং ব্যাখ্যা কৰা।
Discuss in detail about the different types of strike.

6. (a) শীমাংসা বুলিলে কি বুজা? ভাৰতত ঔদ্যোগিক বিবাদৰ প্ৰতিৰোধ ব্যৱস্থাসমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

10+4=14

What do you mean by negotiation?
Explain briefly the machinery of prevention of industrial disputes in India.

অথবা / Or

- (b) ঔদ্যোগিক বিবাদৰ নিয়ামক ব্যৱস্থাসমূহ আলোচনা কৰা। 14
Discuss the settlement mechanisms of industrial disputes.

5 SEM TDC DSE COM (CBCS) 501